

Acer tsinglingense en *Corylus fargesii*, twee recente introducties uit China

De exploitatie van de Chinese flora heeft in de westerse wereld voor een enorme verrijking van het sortiment gekweekte houtige gewassen gezorgd. Veel daarvan is afkomstig uit Centraal- en West-China en voor een kleiner deel uit Noordoost-China. Een bergreeks in het noorden van China, de Tsingling Shan, is pas vrij recent in de belangstelling gekomen. De Amerikaanse arboreta hebben niet minder dan vijf expedities georganiseerd naar dat gebied.

Acer tsinglingense werd in 1966 beschreven op basis van herbaria, verzameld in de Tsingling Shan in de Provincie Shaanxi, maar bleef daarna met twijfels omgeven. Yousheng Chen, eerste auteur van esdoorn in *Flora of China* (2008), moest ik overtuigen dat het om een echte soort ging. Die twijfel was er

ook nog bij Douglas Justine die in 2010 een interessant artikel schreef over deze soort in *Arnoldia*. Ook volgens hem ging het mogelijk om *Acer sterculiaceum* subsp. *franchetii*.

Acer, zaailingen uit China en Polen

Onder de naam *A. franchetii* werden in 1965 door het arboretum Rogov in Polen zaden ontvangen van de botanische tuin in Beijing. De daarvan gekweekte vijf zaailingen werden pas in 2008 geïdentificeerd als *A. tsinglingense* door directeur Piotr Banaszczak na de publicatie van esdoorn in *Flora of China*. Ook onder de naam *A. franchetii* ontving ik in 1996 zaden van de botanische tuin van Shanghai. De zaden waren verzameld op de Maij Shan in de provincie Gansu. Slechts één zaad kiemde, die tot mijn verrassing

Acer tsinglingense, herfststooi
Foto: Piet de Jong

A. tsinglingense bleek te zijn. De verschillen met *A. sterculiaceum* subsp. *franchetii* zijn de dunne lichtgekleurde twijgen, de vroegere bloei met kleinere bloemen en de intens rode herfstkleur van de drielobbig bladeren. *A. tsinglingense* is evenals de andere soorten van de Sectie *Lithocarpa* tweehuizig. Manueel bloeiende exemplaren hebben soms enkele vrouwelijke bloemen. Als onderstam van de soorten van deze sectie zijn alleen sectiegenoten geschikt. Door afleggen werden enkele planten verkregen. Intussen was het onduidelijk of de prachtige herfstkleur van de plant in de kwekerij een uitschieter was. Mede om die reden werden in 2011 zaden uit het arboretum Rogov verkregen om een vergelijking te kunnen maken en ze eventueel zelfs als onderstam te gebruiken. De resultaten tot nu toe wijzen er op dat de rode herfstkleur echt een eigenschap van de soort is. De IUCN Red Data List kwalificeert de soort als *vulnerable*.

In 1996 werden zaden van *A. tsinglingense* verzameld tijdens de vijfde expeditie van NACPEC (North America-China Plant Exploration Consortium) in Gansu en Shaanxi. Het gebeurde in hetzelfde gebied waarvandaan ik de zaden ontving, maar die waren een jaar eerder verzameld. In het NACPEC werken acht Noord-Amerikaanse arboreta samen en intussen staan in deze arboreta mooie jonge bomen van deze esdoorn, waarvan de herfstkleur ook vrij lang aanhoudt.

Corylus uit China en de Verenigde Staten

Tijdens dezelfde 5^e NACPEC-expeditie werden ook zaden (hazelnoten) verzameld van *Corylus fargesii*. Het gebeurde op de Xiao Long Shan, eveneens in de provincie Gansu. Deze hazelaar heeft een bijzonder fraaie roze afschilferende bast, vergelijkbaar met die van *Betula albosinensis*. Ze heeft in China een veel groter areaal dan *A. tsinglingense* en komt verspreid voor in acht Chinese provincies. Merkwaardig dat ze nooit eerder werd

Corylus fargesii

Foto: Piet de Jong

geïntroduceerd. Het is op de natuurlijke groeiplaatsen geen zeldzame soort.

Bij mijn bezoek aan het Morris arboretum in 2006 was ik zeer onder indruk van de daar aanwezige jonge bomen. Behalve de bijzondere basten viel ook de mooie conische vorm op. Tony Aiello, de curator van het Morris arboretum, schreef een mooi artikel over *C. fargesii*, gepubliceerd in 2010 in *Arnoldia*. Van Heritage Seedlings in Oregon verkreeg ik in 2007 een jong exemplaar. De vermeerdering bleek een groot probleem. Alle pogingen om de soort in de winter te enten op *C. colurna* mislukten. Toch is *C. colurna* de geschiktste onderstam, maar het enten moet wel in de zomer gebeuren.

Voorlopig zullen beide soorten wel schaars zijn, maar in het Von Gimborn Arboretum zijn ze over enkele jaren te bewonderen. □

